

Josep Carreras: «Em costarà trobar el moment de retirar-me»

El tenor diu que «la idea d'una Catalunya lliure abans era una utopia i ara és una il·lusió possible»

Josep Carreras (Barcelona, 1946). Foto: Europa Press

1. Jo sóc l'heroi romàntic les tres hores que dura l'òpera. Quan penjo la capa i l'espasa al camerino i me'n vaig amb cotxe cap a l'hotel, torno a ser un ciutadà normal i corrent. No m'emporto el personatge amb mi després de les funcions. Encaixar bé o malament l'èxit depèn molt de la família que has tingut, dels valors que t'han inculcat. El tipus d'èxit d'un cantant d'òpera no és immediat ni efímer, vas pujant esglaió rere esglaió, i si tens la sort d'arribar a un cert nivell, t'hi mantens. Per això en el meu cas l'èxit és més fàcil de pair.

2. Venir d'on vinc ni m'ha ajudat ni m'ha perjudicat. El que més compta és l'esforç personal, independentment de l'entorn en què hagis nascut. Jo vaig créixer en aquella família orgullós, content i feliç. No he pensat mai: "Oh, si hagués nascut en un altre ambient!". Vaig néixer en plena postguerra i no he tingut mai cap complex per haver nascut en una família humil durant la dictadura franquista, ni tampoc me'n vanaglorio: és així i ja està. És la meva normalitat. Estadísticament, també és el més normal haver nascut en una família de classe mitjana-baixa que no pas en una família rica.

3. Jo cantava des de ben petit. Quan tenia vuit o nou anys vaig anar a un programa benèfic de ràdio, pels volts de Nadal, i vaig cantar un parell de peces. Al cap de poc, a casa van rebre una trucada del Liceu. Resulta que preparaven una obra, *El Retaule de Maese Pedro*, de Manuel de Falla, i van pensar que jo podia fer el personatge del narrador. Els pares hi van accedir perquè el Liceu era una oportunitat, m'ho vaig preparar bé, ho vam fer i així va néixer tot. Haver nascut amb una vocació tan clara és un autèntic luxe. Fer una feina que t'agrada, que t'omple, és el gran luxe d'aquesta vida.

4. Que la societat hagi canviat tant en pocs anys no vol dir que s'hagi perdut el valor de l'esforç individual. Els meus fills i néts seran allò que ells aconsegueixin ser. La meva obligació com a pare ha estat donar-los la possibilitat de desenvolupar les seves capacitats en l'àmbit que ells hagin escollit.

5. Abans molta gent potser sabia que Barcelona era una ciutat del Mediterrani, però ignorava tot el que significava i significa aquesta ciutat. Avui la gran majoria de gent del món occidental sap que Catalunya està dins d'Espanya però que té una ambició de sobirania. Saben que tenim la nostra llengua, la nostra cultura, les nostres arrels i la nostra identitat.

6. Veig el futur de Catalunya amb molta esperança. Serà dur i serà difícil, però els catalans tenim un esperit emprenedor i una gran virtut: creiem en l'home, en la capacitat humana de fer coses i produir coses i assolir objectius. No cal que ens ajudin: només caldria que no ens posessin bastons a les rodes i segurament ens en sortiríem. Però si els bastons a les rodes són molt grans, ens poden arribar a impedir que puguem desenvolupar aquest nostre tarannà.

7. Respecto totes les opcions i pensaments, però jo sóc sobiranista (o independentista, per què no dir-ho) de tota la vida, em ve de família. Aquestes coses depenen molt del que reps dels pares i els avis, i a casa meva sempre hem tingut aquesta manera de pensar i aquesta il·lusió. En el fons, la idea d'arribar a veure una Catalunya lliure és una il·lusió. Fa anys era una utopia i ara és una il·lusió possible.

8. La veu és un reflex del que som com a persones. L'instrument creix amb nosaltres, i passen els anys per a l'instrument de la mateixa manera que passen per a nosaltres. Evidentment que m'encantaria cantar avui *André Chénier* i demà *Carmen*, però l'artista ha de ser prou sensible i intel·ligent per conèixer les seves limitacions. I si dins d'aquestes limitacions pots continuar fent el que més t'interessa, que és transmetre emocions, i la gent t'accepta d'aquesta manera, no pots demanar res més. El meu pitjor enemic seria jo mateix, si ara jo intentés cantar el mateix repertori que fa 25 anys.

9. La música m'ha donat la possibilitat de pujar dalt d'un escenari i intentar transmetre emocions i sentiments. Això és el millor que li pot passar a un artista. Si a sobre aquests sentiments i emocions arriben a prou gent com perquè et col·loquin en una certa lliga dins la teva professió, és fantàstic. Sóc un home molt i molt afortunat i privilegiat.

10. La leucèmia em va fer madurar. Sóc més condescendent, estic més obert al diàleg. No m'ha humanitzat, però probablement m'ha fet ser més reflexiu, m'ha fet canviar les prioritats, ha fet que aprengué a valorar cada cosa en la dimensió justa. La leucèmia em va permetre constatar que tinc una família meravellosa, uns amics extraordinaris i el suport incondicional de tot de gent anònima que va voler estar al meu costat en moments difícils. Sona una mica presumptuós, però els milers de cartes i missatges que vaig rebre durant la malaltia van ser un regal extraordinari. Crec sincerament que van ser un dels motius pels quals vaig tenir ganes de lluitar.

11. A banda del deute que vaig contreure amb la comunitat mèdica i científica, vaig contreure un deute amb la gent. I per això vaig crear la fundació. Em va semblar que la millor manera de tornar a la societat part del que jo havia rebut era creant una entitat que lluités contra la malaltia que jo havia patit. És una altra cosa que he d'agrair a la leucèmia: que m'ha donat la possibilitat d'intentar ajudar amb un petit gra de sorra a qui ho necessita, i aquest és un premi extraordinari per a un ésser humà. Veure que un nano que fa tres mesos pràcticament estava desnonat torna a l'escola, i que nosaltres d'alguna manera hi hem contribuït, això no té preu, no es pot comparar amb res.

12. Políticament, l'artista té l'obligació de ser sincer, de no emmascarar res, encara que a vegades sigui difícil. Hi ha artistes que arriben a compromisos polítics per conveniència, per garantir la seva continuïtat professional, i això no hauria de ser així. L'artista, més que dir allò que és políticament convenient, ha de ser honest amb si mateix. Per expressar el que sentim, hem de ser sincers. I si les coses es diuen de la manera correcta, podem respectar tots els punts de vista, tots els ideals, tot allò en què un creu.

13. A part de les persones molt religioses, la resta d'humans som molt oportunistes, ens recordem de Santa Bàrbara quan plou. Un s'acosta a la fe i a Déu quan es veu desesperat, quan veu que potser aquesta és l'única possibilitat. És una reacció humana. Quan em van diagnosticar la leucèmia, em vaig tornar més creient, ho reconec. Abans tot eren flors i violes i no hi pensava. Sí que crec en una força superior a nosaltres, però a mi encara ningú m'ha convençut de l'existència d'un Déu just. No sé fins a quin punt aquesta força superior és només positiva. No passaria tot el que passa, si existís un Déu just. No passaria que un nadó de quatre mesos tingués leucèmia. Et diuen que això és una prova que ens fa més forts, però jo no compro la moto aquesta.

14. Sé que en un moment o altre m'hauré de retirar. Tinc claríssim que la meva mort professional arribarà, i que arribarà aviat, dintre d'un període de temps curt. Però cada dia em torno més egoista: com més veig que la fi de la meva trajectòria s'acosta, més m'adono de com és d'important per a mi, de com em fa disfrutar, del que significa per a mi pujar dalt d'un escenari. Em costarà trobar el moment de retirar-me, de dir adéu als escenaris, però espero i confio que tant jo com el meu entorn sapiguem escollir el moment adequat.

Declaracions extretes de l'entrevista feta per Eva Piquer i publicada en el llibre Catorze de cara al 2014. (<http://evapiquer.cat/2014/02/catorze-de-cara-al-2014/>)